VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Komission ehdotus EuroHPC-asetuksen muuttamiseksi (U 42/2025 vp) ja tiedonanto EU:n kvanttistrategista (E 75/2025 vp)

OKM, Opetusneuvos Petteri Kauppinen, 21.10.2025

Taustaa

- EuroHPC-yhteisyritys perustettu 2018 EU:n neuvoston asetuksella
  - Tehtävänä nykyisin suurteho- ja kvanttilaskennan kehittäminen
- EuroHPC-asetus uudistettiin 2021 EU:n kaudelle 2021-2027
  - Asetuksen 2024 päivitys: tekoälytehtaat
  - Asetuksen 2025 päivitys: tekoälyn gigatehtaat ja kvanttiteknologiat

Komission ehdotuksen sisältö

- Tekoälyn gigatehtaat yhteisyrityksen toiminnan uutena päälinjana
  - Määriteltäisiin mm. eri osapuolten rahoitusosuudet, gigatehtaiden valintakriteerit, periaatteet EU-osuuden käyttöajalle
  - EU-rahoitus enintään 17 % investoinnista, osallistuvien maiden rahoitus vähintään 17 % investoinnista ja yrityskonsortio kattaisi loput investoinnista sekä käyttökustannukset kokonaan
  - Kansallinen julkinen rahoitus voisi myös olla elpymis- ja palautumisvälineen tai rakennerahastojen rahoitusta

Komission ehdotuksen sisältö

- Kvanttiteknologiat yhteisyrityksen toiminnan uutena päälinjana
  - Kattaisi jatkossa kvanttiteknologiat eli kvanttilaskennan lisäksi tiedonsiirron sekä sensori- ja mittaustekniikan
  - Yhteisyritys tukisi kvanttiteknologioiden osalta
    - Tieteellistä ja soveltavaa tutkimusta ja innovaatiotoimintaa
    - Infrastruktuurien kehittämistä ja käyttöönottoa
    - Teknologian käyttöönottoa
    - Osaamisen kehittämistä
    - Kansainvälistä yhteistyötä

Komission ehdotuksen sisältö

- Uusien toimintojen EU-rahoitus uudelleenkohdennuksilla
- Tekoälyn gigatehtaille siirrettäisiin
  - 600 milj. euroa Horisontti Eurooppa-ohjelmasta
  - 181 milj. euroa Digitaalinen Eurooppa-ohjelmasta
  - 220 milj. euroa Verkkojen Eurooppa-ohjelmasta
- Kvanttiteknologioille siirrettäisiin
  - 160 milj. euroa Horisontti Eurooppa-ohjelmasta

Valtioneuvoston kanta

- Ehdotus on tavoitteiltaan kannatettava
- EU:n tekoälyn kyvykkyyksien parantaminen on tärkeää
- Suomen tavoitteena on saada yksi tekoälyn gigatehdas
- Yritysten näkökulma tärkeä huomioida gigatehtaiden valmistelussa
- Kestävyys ja energiatehokkuus on tärkeä gigatehtaiden valintakriteeri
- EU:n ulkopuoliset riippuvuudet tulee tunnistaa
- EuroHPC-supertietokoneiden käytön mahdollistaminen myös turvallisuus- ja puolustustarkoituksiin on kannatettavaa
- Kvanttiteknologioiden, ohjelmistojen ja algoritmien kehitystä tulee rahoittaa, ml. kvanttilaskennan hyödyntäminen tekoälytutkimuksessa
- Kvanttiteknologioiden kehittämisessä vältettävä sen hajaantumista
- Ehdotuksen taloudelliset vaikutukset olisi tullut esittää perusteellisemmin

Kiitos

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET